

# DÉLMAGYARORSZÁG

AZ MSZMP SZEGED VÁROSI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

Haza csak ott van,  
hol jog is van... —  
de régi költői sóhaj-  
tás ez! Am a legter-  
mészetesebben ki-  
vándozik most elő

## A törvények törvénye

a memória kútjából, hiszen a hazát s jogot egyesítő alaptörvény, a törvények törvénye, legpontosabban a Magyar Népköztársaság Alkotmánya a mai ünnep politikai tartalma. De ha már a költő szükségesnek tartotta a vers ilyen folytatását: S a népek nincs joga — egészítsük ki ezzel, hiszen így kerek az egykori panasz, és bizony ma sem fölösleges visszagondolni arra, hogy vannak-e, vagy milyen előzményei vannak nemzeti történelmünkben az alkotmányos jogoknak. Summásan úgy igaz, hogy sem a nemzetnek, sem az országnak nem volt abban a tíz évszázadban írott alaptörvénye, amely évezredet oly sokszor emlegették országoló uraink. Mert amit ezeréves alkotmányosságnak tituláltak, nem volt több a honalapító első király néhány törvénykönyvével, az aranybullánál meg Werbőczy hírhedt Hármaskönyvével — ezeknek sáncain köztudottan kívül maradt az egyszerű nép, vagy ha volt rá hivatkozás, abból az derült ki, hogy eszközzé, igavonóvá degradáltatott. Az igazi nemzetfenntartó erő csak annyiban került szóba: mit köteles, mivel tartozik, számára mi tilos.

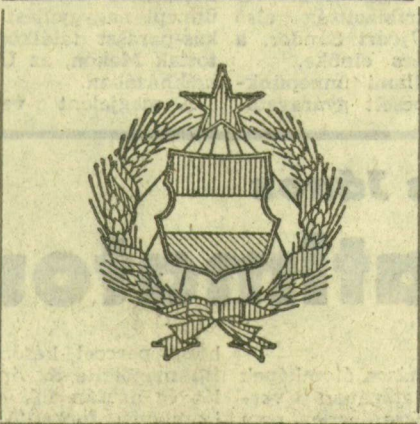
Nem a történelem véletlen játéka, hanem a proletárforradalom törvényszerű aktsa volt, hogy ezt az évezredes mulasztást éppen a Magyar Tanácsköztársaság pótolta, amikor drámai önvédelmi erőfeszítései közepette is megalkotta az első magyar alkotmányt, melynek „hatálya” oly rövidre sikeredett. Ezt az alkotmányt azonban a ma érvényes alaptörvény természetes történelmi és szellemi előzményének tekintjük ma is.

Már magában ebben az előzményrendszerben is mérni lehet a mi szocialista alkotmányunk jelentőségét, ám igazi nagyszerűségét abban ismerjük fel, hogy életünk és egész történelmünk legnagyobb és legfontosabb változásait summázza. Föl lehetne mondani passzusait az ünnepnek, de hiszen a mindennapi életből is tudjuk, ismerjük az állam és a hatalom jellegét, az állampolgárok alapvető jogait és kötelességeit. Ezért talán érdemesebb annál a gondolatnál időzni: mit jelent a törvények törvénye az egyes ember és a dolgozó közösségek számára. Igen, az emberi jogok címszavára gondolunk, amellyel összefüggésben tán még sohasem fújtak ekkora ködöt burzsoá propagandisták és ideológusok.

A mi alkotmányunk az embert tette a közepére. Akkor is, amikor elviekben fogalmaz, s kimondja, hogy a Magyar Népköztársaság szocialista állam; társadalmunk vezető osztálya a munkásosztály, vezető ereje a marxista-leninista párt; s akkor is, mikor e hatalmi keretben az állampolgári jogokat és kötelességeket sorolja. Mert a kettő nagyon is egybe tartozik, egyik kerete és garanciája a másiknak. Írva vagyón ugyanis más alaptörvényekben, polgári alkotmányokban is az emberi jogok

tiszteletben tartásának elve, a munkához való jog, a lelkiismereti szabadság, a faji egyenlőség — de mennyi bennük a holt betű! Dél-Afrikát vagy Rhodéziát, Chilét vagy Bolíviát említsük? A nyugaton oly „természetes” munkanélküliekre apelláljunk? Harlem, az észak-írországi bombák, a terrorcselekmények, az emberrablások, a polgárjogi harcok elítélései, a titkoszolgálatok lehallgató berendezései, elnökgyilkosságok, haladó rendszerek antiterrorista vezetői ellen tervezett és szervezett merényletek... —, de szomorúan messze esik mindez az emberi jogok tiszteletétől, a személyiség jogainak megbecsülésétől! De hamisan cseng onnan akármiféle szózat!

Ha mi az alkotmányról beszélünk, megélt paragrafusait mérjük. A létbiztonságunk és arányos gyarapodásunkat; a pihenés, az üdülés tömeges méreteit; életünk és egészségünk intézményes és sokoldalú védelmét; a szo-



ciális gondoskodás kiterjedt rendszerét; a művelődés és tanulás elérhető, gyakorolható lehetőségét; a jog egyenlő mértékét; a lelkiismereti szabadságot, a személyiség tiszteletét — s nem is az alkotmány pontjain kell ehhez végigmenni, hanem a mindennapi élet egészét kellene beárazni, hogy teljességében lássuk egy elvont fogalom gyakorlati meglevését.

Mennyi történelmi küzdelem előzte meg ezt az alaptörvényt csak a legutóbbi évtizedekben is. Kádár János így foglalta össze ezt a folyamatot az 1972. évi alkotmánymódosító parlamenti vitában: „Hogy alkotmányunk, s ilyen alkotmányunk lehessen, ahhoz a magyar népnek meg kellett szabadulnia a negyedszázadon át uralkodó gonosz és reakciós Horthy-rendszertől, a kapitalistáktól és a földesuraktól, s az országot a második világháborúban megszálló idegen elnyomóktól, a Hitler-fasiszta megszállóktól.”

Harc és munka — ez eszményül népköztársaságunk alkotmányában, mert hiszen annak is csak ez lehet a fedezete. S ezzel az alkotmánnyal népünk nemcsak bátran, de büszkén léphet a világ elé is. Fölmutathatja a legfejlettebb tőkés országoknak és bármely demokratikus berendezkedésű nyugati államnak is, mert a dolgozók jogai, az egészségügyi ellátás, a szociális biztonság, a kultúra és művelődés dolgaiban

elénk kerültünk. És ismét a párt első titkáranak gondolatmenete kér helyet: „Mi nem elembertelemedett, az egyéniséget elszűrítő, morális csődhöz vezető sivar gépkorszakot építünk. Mi nem az ifjúság narkotizálásában és a modern technikával felfegyverzett gengszterizmus eltűrésében versengünk velük... Mi a tudományt és a technikát — az emberi élet humánus vonásainak, a kultúra, a civilizáció valódi vívmányainak megőrzésével, az ember javára akarjuk s fogjuk fejleszteni, és így haladunk előre utunkon.”

Történelmi hagyományvilágunk és szép szokásaink megőrzése úgy hozta, hogy augusztus huszadikában nemcsak az alkotmány tisztelete, hanem államalapító nagy királyunk emléke és a mindenkor újkenyér ünnepe is ötvöződik. S mindez szépen egybe is simul gondolatvilágunkban és érzelmeinkben, hiszen az államalkotás és az alkotmányozás ugyanannak a „hídnak” két pillére, még ha jó ezer évet ível is át időben. E tájon pedig újabban hozzá csatoljuk az Árpád-ünnep hagyományát is, az itt, Ópusztaszeren törvénykező vezérek emlékhelyén megszokott munkás-paraszt-értelmiségi találkát, s a földosztásra emlékeztet. A rokonítás a dolgok logikájából, szigorú és törvényszerű összefüggésükből ered. S újra csak már megfogalmazott igazsághoz kanyarodhatunk, mely szerint „ez az alkotmány híd, amely a megpróbáltatásokkal terhes, több mint ezereztendős múltból a jelenen át a szebb, boldogabb jövő felé vezet.”

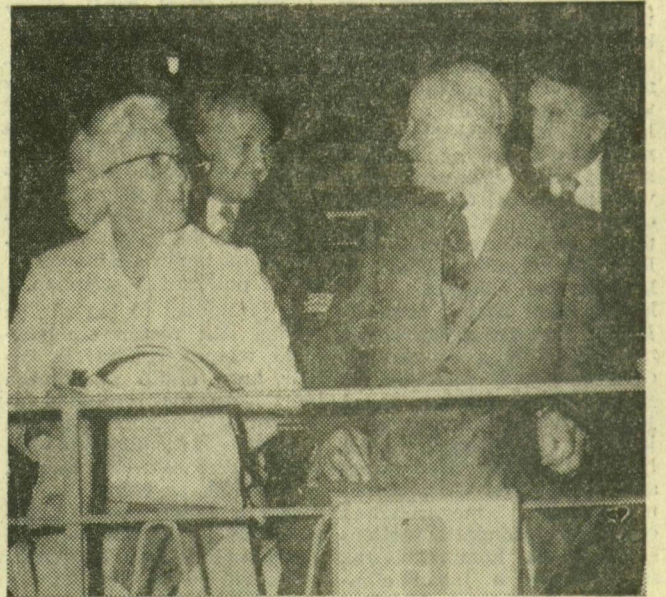
A mi alkotmányunk nem hagy kétséget sem barátban, sem ellenségben hovatartozásunk és továbbhaladásunk irányára dolgában. Egyértelmű állásfoglalás a társadalom szocialista rendje, az állam berendezkedése, vezető osztálya és vezető ereje ügyében éppúgy, mint a szocializmus teljes felépítésére szóló nagy nemzeti vállalkozásban. Ugyanúgy nyílt és világos, amikor a jogok fedezetéül kötelességeket fogalmaz, mint ugyanannak a dolognak szigorúan összetartozó két oldalát.

Ebben az alkotmányban az is tükröződik, hogy új történelmünkben, a szocialista építésben egymásra találtak a haza becsületes állampolgárai, s éppen ez a nemzeti érdekeket egybeölelő program ad munkakedvet, jövőbe vetett hitet munkásnak, parasztnak, szellemi dolgozónak, hívőnek és ateistának, kisiparosnak és nyugdíjasnak — minden alapvető osztálynak, rétegnek.

Az alkotmány természetesen nemcsak jelen — jövő is. Pontos iránytű. Szikár és tömör cikkei teljes megnyugást adnak a nemzetnek arra, hogy „olyan új világot építünk, amely megvalósítja legjobbjaink álmait, olyant, amelyben a haza valóban szerető édesanya minden állampolgár számára... Olyan társadalmat, amely szocialista, egyben magyar is és a haladó népek testvéri közösségének egyenrangú tagja.”

SZ. SIMON ISTVÁN

## Losonczi Pál Szegeden



Tegnap délután Szegedre érkezett Losonczi Pál, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, az Elnöki Tanács elnöke. Dr. Komocsin Mihálynak, az MSZMP Csongrád megyei bizottsága első titkáranak és dr. Perjési Lászlónak, a Csongrád megyei tanács elnökének társaságában este a Dóm térre látogatott, ahol megtekintette a szabadtéri játékok János vitéz előadását. Képünk a nézőtéren készült az Elnöki Tanács elnökéről, mögötte jobbról dr. Perjési László, balról dr. Komocsin Mihály

## Új iskola az Odessza városrészben

Kapunyitás: szeptember 4-én

Van abban mindig valami meghatározó, ha olyan festéklátatú épületbe lép az ember, amelyen az utolsó simításokat végzik a munkások. Ezek az utolsó órák, amikor még az építészakma különböző ágazatainak képviselői uralják a falakon belüli világot, hogy kényelmet, kellemes környezetet teremtsenek az utánuk jövőeknek, akiknek az új épület rendeltetett.

Hét ilyen pillanat részesei lehetnek azok, akik a napokban Szeged Odessza városrészében, a szolgáltatóépületek mögött 46 millió forint költséggel épült új iskola felé sétálnak. Padlóburkolók, villanyzerelők, serénykednek még odabenn, de nyomuk már ott a takarítóbrigád. Forgó Pál, az odesszai II. számú általános iskola igazgatója kalauzolt végig a korszerű, az oktatási feltételeket messzemenően kielégítő és mondhatni reprezentatív, elemekből összeállított épületben.

Az üveg falú fogadótérben már ott állnak a ruhátár, bútorai, fogaokkal, polcokkal, tehát a gyerekek tanulásához szükséges holmijai kerülnek csak be a tantermekbe. Tantermek: a tervek szerint számuk még 12 volt, mire elkészült az épület, 16 lett belőlük. Innen-onnan, többek között a tanárból „csentték el” a négyzetmétereket, hogy több jusson a gyerekeknek. Van négy napközisterem, és az épületben helyet kapott a megfelelő szagelnyelő berendezéssel ellátott, 600 adagos főzőkonyha is. A természettudományi előadót sok laboratórium megirigylhetné, s a há-

rom műhelyteremben, ahol a fém-, a fa- és a háztartási munkát izlegetik majd a gyerekek, megfelelő felszerelések, egyebek között varrógépek is várják őket. Van külön úttörőszoba, könyvtár, nyelvi laboratórium, szertárak, orvosi rendelő, különszoba, mellékhelyiségek a kisegítő személyzetnek. A tornatermet itt igazán kihasználják majd a diákok, hiszen testnevelés-tagozatos iskola lesz az odesszai II. számú.

Az alapvető felszerelések már megérkeztek, különböző méretű padok az alsó és a felső tagozatosoknak, táblák, földgömbök, térképek stb. A költözést a szomszédos Mező Imre iskolából és a rak-tárakból holnap, hétfőn kezdik meg, hogy szeptember 4-én már tanításra készen berendezett iskola fogadja a gyerekeket.

Az új intézmény főként a Mező Imre iskolát tehermentesíti. Tíz alsó és négy felső tagozatos csoporttal kezdődik a tanév. Egyelőre három első, három második, két-két harmadik és negyedik osztály lesz, és egy-egy tanulócsoporthoz a felső tagozatban, tehát az iskola folyamatosan neveli föl saját fősorait. Hat napközis csoport elhelyezésére lesz majd lehetőség.

Egyelőre, 1980-ig igazán kényelmesen tanulnak itt a gyerekek. Am néhány évig — a lakótelepi zsúfoltság miatt — valószínű, ezt az iskolát sem kerüli el a váltakozó tanítás szükségessége.

Az iskola nemcsak megyei előadót sok laboratórium megirigylhetné, s a há-

(Folytatás a 3. oldalon.)



ZOMBORI LÁSZLÓ PANNÓJA